

จดหมายถึงบรรณาธิการ

พจนานุกรม หรือ สารานุกรม

เรียนบรรณาธิการวารสารการแพทย์แผนไทยฯ

ผมได้อ่านพจนานุกรมศัพท์แพทย์และเภสัชกรรมแผนไทย ที่พิมพ์ในวารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก แล้วรู้สึกว่าการบรรยายศัพท์กระโดดไปทางสารานุกรมมากกว่าพจนานุกรม เพราะให้ข้อมูลมากเกินไป. ผมขออนุญาตนำนิยามคำพจนานุกรมและสารานุกรมมาประกอบความคิดเห็นดังนี้.

พจนานุกรม^{๑ก} น. หนังสือว่าด้วยถ้อยคำในภาษาใดภาษาหนึ่ง เรียงตามลำดับตัวอักษร โดยทั่วไปจะบอกความหมายและที่มาของคำต้นด้วย. (อ. dictionary).

สารานุกรม^{๑ข} น. หนังสือที่รวบรวมความรู้ทุกแขนงหรือเฉพาะแขนงใดแขนงหนึ่ง มักเรียงตามลำดับอักษร. (อ. encyclopaedia).

โดยความเห็นและประสบการณ์ของผม พจนานุกรมควรประกอบด้วยคำศัพท์พร้อมนิยามสั้น ๆ เรียงตามลำดับอักษร ส่วนสารานุกรมจะให้ความหมายของคำศัพท์และสาระรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคำศัพท์นั้น.

dictionary^{๒ก} n. a book of alphabetically listed words in a language, with definitions, etymologies, pronunciations, and other information.

encyclopedia^{๒ข} n. a book or set of books giving information on all branches of knowledge, generally in articles alphabetically arranged.

ยกตัวอย่าง: โรคหืด ในพจนานุกรมจะกล่าวเพียงว่าเป็นโรคหลอดลมอักเสบเรื้อรังชนิดหนึ่ง มักเกี่ยวเนื่องกับกรรมพันธุ์; ในสารานุกรมจะบรรยายเพิ่มจากที่กล่าวในพจนานุกรม ขยายความเรื่องพันธุกรรม, กลไกการเกิดโรคพร้อมสารก่อโรค, พยาธิสภาพ, วิทยาการระบาด, ลักษณะเวชกรรม, การป้องกันและการรักษาอย่างละเอียด; มีเอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรมพอสมควร.

เอกสารอ้างอิง

๑. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์; ๒๕๔๖. หน้า ๗๕๓(ก), ๑๑๘๔(ข).
๒. Webster's New World Dictionary of the American Language, College Edition. Cleveland: The World Publishing Co.; 1958. p. 407(ก), 478 (ข).

สาโรจน์ วรรณพฤษ์

กรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์แพทย์และศัพท์สิ่งแวดล้อม

ราชบัณฑิตยสถาน